

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Městský soud v Praze rozhodl samosoudkyní Mgr. Darinou Michorovou ve věci

žalobkyně: XY, narozené XY,
státní příslušnost Íránská islámská republika
bytem v ČR XY

proti
žalovanému: Ministerstvo vnitra České republiky,
Odbor azylové a migrační politiky,
sídlem Nad Štolou 936/3, Poštovní schránka 21/OAM, 170 34 Praha 7

o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 10. 1. 2020, čj. OAM-186/ZA-ZA11-K10-2019,

takto:

- I. Rozhodnutí Ministerstva vnitra ČR, Odboru azylové a migrační politiky, ze dne 10. 1. 2020, čj. OAM-186/ZA-ZA11-K10-2019, se ruší a věc se vrací žalovanému k dalšímu řízení.
- II. Žalovaný nemá právo na náhradu nákladů řízení.
- III. Žalobkyni se náhrada nákladů řízení nepřiznává.

Odůvodnění:

I. Vymezení věci a obsah žaloby

1. Žalobkyně se podanou žalobou domáhala zrušení rozhodnutí Ministerstva vnitra, Odboru azylové a migrační politiky (dále jen „žalovaný“) ze dne 10. 1. 2020, čj. OAM-186/ZA-ZA11-K10-2019, kterým žalovaný neudělil žalobkyni mezinárodní ochranu podle § 12, §

13, § 14, § 14a a § 14b zákona č. 325/1999 Sb., o azylu ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o azylu“).

2. Žalobu přitom podala společně s manželem, rovněž žadatelem o mezinárodní ochranu, od něhož odvíjela zcela svůj azylový příběh. Vzhledem k obsáhlosti žaloby, jakož i vzhledem ke skutečnosti, že žalobou společně brojili proti dvěma různým rozhodnutím žalovaného, soud usnesení ze dne 10. 2. 2021, čj. 1 Az 9/2020-58, vyloučil věc manžela žalobkyně k samostatnému řízení a věc jejího manžela nadále vedl pod sp. zn. 1 Az 5/2021, o které soud rozhodl rozsudkem v tentýž den, jako v nyní projednávané věci.
3. Žalobkyně namítla několik procesních i věcných pochybení žalovaného. Na str. 3 až 11 žaloby předně obsáhle namítá nesprávné vyhodnocení své výpovědi a výpovědi jejího manžela žalovaným jako nevěrohodné. Žalovaný totiž poukázal na několik údajných rozporů ve výpovědi žalobkyně v pohovoru k žádosti, a dále na rozpory ve výpovědi žalobkyně a jejího manžela, aniž by dal žalobkyni možnost se k těmto rozporům vyjádřit např. v doplňujícím pohovoru, který na rozdíl od jejího manžela s ní neprovedl. Žalobkyně blíže popisuje místa, na která žalovaný v odůvodnění napadeného rozhodnutí odkázal jako na rozporná, a konfrontuje je s obsahem protokolu o pohovoru k žádosti, resp. s protokoly k žádosti manžela, a dále je v žalobě vysvětluje.
4. Žalobkyně též namítla nesprávnost závěru žalovaného o účelovosti podání její žádosti o mezinárodní ochranu, kdy žalovaný s poukazem na časovou prodlevu mezi vstupem na území a podáním žádosti a na bezproblémové vycestování žalobkyně ze země původu dovodil, že úmyslem žalobkyně byla pouze legalizace jejího pobytu na území Evropské unie (EU).
5. Dále žalobkyně namítla nezákonný postup žalovaného při ustanovování tlumočnicka v řízení o žádosti, kdy nebyl dodržen postup podle § 24 zákona č. 36/1967 Sb., o znalcích a tlumočnících. K tomu dodala, že ustanovení tlumočníci v řízení o žádosti mluvili afgánskou perštinou (*darí*), přičemž žalobce mluví íránskou perštinou (*farsí*), která se od *darí* do jisté míry liší, a proto nelze vyloučit, že vytýkané nepřesnosti mohly být způsobeny tlumočením.
6. Žalobkyně taktéž namítla nedostatečné zjištění skutkového stavu z důvodu neobstarání si relevantních informací o zemi původu a z důvodu odmítnutí provedení důkazu předloženého v anglickém jazyce.
7. Žalobkyně navrhl, aby soud napadené rozhodnutí žalovaného zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení.

II. Vyjádření žalovaného a replika a další podání žalobkyně

8. Žalovaný se ve vyjádření k žalobě se žalobními námitkami žalobkyně neztotožnil. Při rozhodování vzal v úvahu skutečnosti tvrzené žalobkyní v průběhu správního řízení a zohlednil též azylový příběh jejího manžela. Shromáždil k nim adekvátní a aktuální informace o situaci v zemi původu. Žalovaný je přesvědčen, že stav věci byl zjištěn dostatečně, přičemž vycházel z relevantních a dostatečně aktuálních podkladů, přijaté řešení reaguje na konkrétní okolnosti daného případu a je dostatečně odůvodněno. Žalovaný přitom neshledal důvody pro udělení některé z forem mezinárodní ochrany nebo doplňkové ochrany.
9. Žalovaný podotkl, že břemeno tvrzení spočívá na žadateli o mezinárodní ochranu, a je v jeho zájmu poskytnout přesvědčivou, úplnou a konzistentní výpověď. Stejně tak jej tíží

část důkazního břemene. V podrobnostech žalovaný odkázal na odůvodnění napadeného rozhodnutí a správní spis. Žalovaný v napadeném rozhodnutí popsal řadu rozporů, pro něž důvodně shledal výpověď žalobce nevěrohodnou. Následná vysvětlení podaná žalobcem v žalobě přitom nemají dle názoru žalovaného potenciál závěry žalovaného zpochybnit. Některá z nich se dokonce omezují na prostý nesouhlas se stanoviskem žalovaného ke zjištěnému skutkovému stavu, případně toto stanovisko v obecné rovině bagatelizují. Takový postup nevnaší do věci objektivně nic nového a takto vykonstruované námitky žalovaný považuje za neopodstatněné. V souvislosti s námitkou zpochybňující kvalitu tlumočení a zákonnost ustanovení tlumočnicka žalovaný uvedl, že tlumočnick byl ustanoven v souladu se zákonem a upozornil, že v Jihomoravském kraji jsou tlumočníci do jazyka žalobkyně pouze dva. Upozornil též na skutečnost, že žalobkyni nebyla upřena možnost zpětné kontroly obsahu protokolovaných pohovorů. Pokud takovou možnost využila nedostatečně a protokoly stvrdila vlastním podpisem, nelze následky považovat za pochybení na straně žalovaného. Žalovaný tak považoval vysvětlení žalobkyně v žalobě pomocí zástupkyně za její snahu autenticky prezentované informace dodatečně interpretovat v jiném světle, či dokonce významově doplňovat dle potřeby až v rámci žaloby, což postrádá na přesvědčivosti a respektu k řádně zjištěnému skutkovému stavu. Žalovaný rovněž reagoval na některá konkrétní žalobčína vysvětlení uvedená v žalobě.

10. Žalovaný proto navrhl, aby soud žalobu jako nedůvodnou zamítl.
11. Žalobkyně podala dne 14. 4. 2020 soudu repliku. V ní předně požádala soud o nařízení ústního jednání a ustanovení tlumočnicka do jazyka perského, případně do anglického jazyka. Žalobkyně dále nesouhlasila s tvrzením žalovaného ve vyjádření k žalobě, že tlumočnick v řízení o její žádosti byl ustanoven v souladu se zákonem. Žalobkyně nezpochybňovala to, že tlumočnick byl ustanoven podle § 24 zákona o znalcích a tlumočnicích, a že složil slib, ale to, že nebyl uveden žádný ze zákonných důvodů, pro který žalovaný přistoupil k ustanovení tlumočnicka osobu nezapsanou do příslušného seznamu tlumočnicků. Pro hodnocení zákonnosti postupu žalovaného v této otázce přitom není dle žalobkyně nijak rozhodné, zda vlastnoručně podepsala protokol k pohovoru.
12. Dále žalobkyně popřela, že by se v žalobě snažila doplňovat obsah pohovoru či jej účelově měnit. Žalobkyně se pouze snaží vyjádřit se k údajným rozporům, které žalovaný v její výpovědi objevil. Pokud by jí byla tato možnost dána před vydáním napadeného rozhodnutí, nemusela vše vysvětlovat až v žalobě. K tomu odkázala na judikaturu Nejvyššího správního soudu (NSS) sp. zn. 1 Azs 18/2007, 5 Azs 66/2008, 4 Azs 250/2019, či 2 Azs 49/2008. Žalobkyně je přesvědčena, že důkazní břemeno ve vztahu ke svým tvrzením unesla.

III. Posouzení žaloby Městským soudem v Praze

13. Městský soud přezkoumal napadené rozhodnutí v mezích žalobních bodů (§ 75 odst. 2 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní; dále jen „s. ř. s.“) podle skutkového a právního stavu zjištěného s přihlédnutím k čl. 46 odst. 3 směrnice Evropského parlamentu a Rady 2013/32/EU ze dne 26. 6. 2013, o společných řízeních pro přiznávání a odnímání statusu mezinárodní ochrany (tzv. procedurální směrnice).
14. Soud k projednání věci nařídil ústní jednání na den 12. 4. 2021 za přítomnosti ustanoveného tlumočnicka. Při jednání setrvali účastníci na svých stanoviscích a procesních návrzích.

15. Z předloženého správního spisu soud zjistil tyto skutečnosti relevantní z hlediska obsahu žaloby. Žalobkyně byla dne 21. 2. 2019 předána z Dánska do ČR na základě tzv. „dublinkého řízení“ v souvislosti s podáním její žádosti o mezinárodní ochranu. Dne 27. 2. 2019 poskytla údaje ke své žádosti a byl s ní sepsán protokol o pohovoru k žádosti. K tomu jí byl téhož dne usnesením ustanoven tlumočník podle § 24 zákona č. 36/1967 Sb., o znalcích a tlumočnících.
16. Azylový příběh žalobkyně se zcela odvíjí od azylového příběhu jejího manžela. Jejich příběh lze na základě jejich vlastních tvrzení stručně shrnout takto. V říjnu 2018 vycestovali z Íránu na základě českých schengenských víz do Dánska a do ČR za účelem návštěvy svých rodin, s tím, že zpáteční letenky měli zakoupené na 23. 11. 2018. Tři dny před plánovaným návratem do vlasti se manžel žalobkyně dozvěděl od svých rodičů, že jej hledala íránská tajná služba – přišli k němu do práce, vzali mu počítač, prohledali jeho kancelář, dále přišli do domu jeho rodičů a předvedli otce manžela žalobkyně k výsledku, aby se dozvěděli určité informace o manželovi žalobkyně. Manžel žalobkyně v rámci svého azylového řízení uváděl, že si není jist, proč jej hledala tajná služba, ale domnívá se, že by to mohlo být kvůli tomu, že spolupracoval s jeho švagrem, panem XY, který v Praze pracuje pro Rádio Svobodná Evropa (RSE), sekci XY, na různých rozhlasových pořadech a tvorbě klipů s protistátním humorem a kritikou Íránu. Dále měl manžel žalobkyně předávat peníze novinářům v Íránu, které jim prostřednictvím něj posílal za spolupráci jeho švagr. Tato spolupráce byla tajná, manžel žalobkyně nikde jako autor oficiálně nefiguroval. Manžel žalobkyně taktéž tiskl v práci pro svého známého letáky v kurdštině, a ač tento jazyk neovládá, byl si jist, že šlo o protistátní letáky. Poté, co se manžel žalobce dozvěděl od svých rodičů, co se stalo, a poté, co zmizel jeho kolega XY, který jediný věděl o jeho spolupráci s jeho švagrem, vyhodnotili oba manželé tyto události jako nebezpečné a rozhodli se, že požádají o mezinárodní ochranu v Dánsku (4. 12. 2018). Poté byli oba v rámci tzv. „dublinkého řízení“ předáni do ČR.
17. Jak již bylo řečeno, žalovaný provedl s žalobkyní pohovory k žádosti, a to dne 27. 2. 2019. K pohovor ustanovil žalobkyni tlumočnicka do jazyka perského, stejného, jako v případě provádění pohovoru k žádosti jejího manžela ve stejný den. Z obsahu tohoto pohovoru jasně vyplynulo, že žalobkyně využila svého práva ke zpětnému přetlumočení obsahu protokolu, avšak nepožadovala ničeho doplnit, ani nenamítla žádné rozpory.
18. Žalovaný si k žádosti žalobkyně o mezinárodní ochranu opatřil stejné informace o zemi původu, jako v případě jejího manžela, konkrétně Informaci Ministerstva vnitra Velké Británie - Írán: nezákonné vycestování ze země, z února 2019, a Informaci OAMP: Írán – bezpečnostní a politická situace v zemi, ze dne 30. 5. 2019, a dále kopii poskytnutí údajů k žádosti manžela žalobkyně o mezinárodní ochranu ze dne 27. 2. 2019.
19. Žalobkyně v rámci správního řízení dále v rámci vyjádření se k podkladům pro rozhodnutí ze dne 13. 12. 2019 odkazovala na aktuální veřejně dostupné zprávy týkající se odsouzení nebo zadržení jednotlivých novinářů z konce roku 2018, a 2019. Dále uvedla, že dle zprávy zvláštního zpravodaje OSN o situaci v oblasti lidských práv v Íránu z března 2017, ke konci roku 2016 bylo nejméně 24 novinářů, bloggerů a aktivistů na sociálních médiích zadržováno a odsouzeno za mírumilovné aktivity. Z této zprávy též vyplývá, že zvláštní zpravodaj obdržel též zprávy o tom, že vláda nadále omezuje přístup k informacím filtrováním webových stránek, zastrašováním a stíháním uživatelů internetu, bloggerů a aktivistů sociálních médií a omezováním rychlosti internetu. Žalobkyně dodala, že informace o její vlasti, které si obstaral žalovaný, nejsou z hlediska její a manželovy situace nijak relevantní.

20. Dne 10. 1. 2020 vydal žalovaný napadené rozhodnutí, kterým mezinárodní ochranu ani doplňkovou ochranu žalobkyni podle žádného z příslušných ustanovení neudělil. V odůvodnění napadeného rozhodnutí žalovaný nejprve shrnul obsah pohovoru s žalobkyní. Mezinárodní ochranu podle § 12 zákona o azylu žalovaný žalobkyni neudělil proto, že dle jeho názoru žalobkyně nesplňuje hned několik zákonných podmínek. Žalobkyně zejména v průběhu řízení neuvedla, že by měla ve vlasti jakékoliv potíže zapříčiněné některým z taxativně vyjmenovaných azylových důvodů. K tvrzeným protivládním aktivitám jejího manžela žalovaný uvedl, že po zevrubném posouzení jeho žádosti nevyplynula z jeho azylového příběhu žádná objektivní skutková okolnost, která by ukazovala na to, že by byl vystaven za svého pobytu ve vlasti jednání ztotožnitelným s pronásledováním ve smyslu § 2 odst. 4 zákona o azylu. Pokud správní orgán neshledal důvody pro udělení mezinárodní ochrany ve vztahu k manželovi žalobkyně, konkrétního aktéra, kterého se daný problém politického charakteru má týkat, tím více je zcela vyloučeno shledání důvodů pronásledování v případě žalobkyně., s níž uvedený problém není vůbec asociován. Žalovaný dále uvedl, že v rámci správního řízení ve věci manžela žalobkyně dospěl k závěru o celkové nevěrohodnosti jím prezentovaných obav. V tomto ohledu též odkázal na rozhodnutí vydané ve věci manžela žalobkyně., kde jsou detailně popsány nejzávažnější rozpory, jejichž četná přítomnost snižuje věrohodnost jeho výpovědi na minimum.
21. Žalovaný též dodal, že žalobkyně nezastává žádné politické přesvědčení a bylo jí opakovaně umožněno vycestovat ze země, přesto že obávaná tajná služba (Ettel'at) disponuje pravomocí vydat zákaz vycestování, proti němuž není možné se odvolat. Z toho žalovaný dovodil závěr, že je značně pravděpodobné, že by osoby, které by podezřívaly z dlouholeté protistátní činnosti, ze země původu nepustily. Proto žalovaný dospěl k jednoznačnému závěru, že žádost žalobkyně je čistě účelová s cílem legalizovat si prostřednictvím institutu mezinárodní ochrany pobyt na území EU, neboť jejím cílovým státem bylo Dánsko.
22. Žalovaný s odkazem na rozsudek NSS, sp. zn. 5 Azs 18/2013, a tam citovanou judikaturu téhož soudu, a dále na rozsudek NSS, sp. zn. 6 Azs 235/2004, na str. 14 až 16 svého rozhodnutí identifikoval celkem 11 nejzávažnějších rozporů ve výpovědi žalobce, které postupně popsal. Konkrétně šlo o tyto rozpory:
- (1) rozpor s výpovědí manžela žalobkyně o tom, kdy, resp. kolikrát po jejich vycestování, kontaktovala tajná služba jejich rodiče;
 - (2) rozpor s výpovědí manžela žalobkyně, kdy se rozhodli požádat v Dánsku o mezinárodní ochranu;
 - (3) rozpor s výpovědí manžela žalobkyně o tom, kdy jí o celé situaci manžel informoval.
23. Žalovaný dále upozornil, že problém s tajnými službami vznikl v době, která bezprostředně předcházela uplynutí platnosti schengenského víza žalobkyně, což samo o sobě vykazuje znaky jejího účelového jednání s cílem legalizace pobytu v EU, a dále to dle názoru žalovaného též ukazuje na to, že žalobkyně vycestovala z vlasti již s přesvědčením, že se do Íránu nevrátí. Žalovaný s odkazem na další judikaturu NSS (sp. zn. 7 Azs 187/2004, a sp. zn. 10 Azs 113/2003) taktéž upozornil na skutečnost, že žalobkyně nepožádala o mezinárodní ochranu v nejkratší možné době, ale teprve až po několika týdnech, kdy již pobývali s manželem na území EU neoprávněně, neboť platnost schengenského víza jim skončila 25. 11. 2018. Ona ani její manžel přitom neprokázali dobrý důvod, proč tak neučinili.

24. Dále žalovaný odkázal též na rozsudek NSS, sp. zn. 5 Azs 37/2003, který zdůraznil, že legalizace pobytu není azylovým důvodem. V případě žalobkyně je evidentní, že nebyla ve vlasti pronásledována z důvodů v zákoně o azylu, a ani nemá odůvodněný strach z takového pronásledování po svém případném návratu do vlasti.
25. Žalobkyně dle žalovaného nesplňuje ani podmínky pro udělení azylu podle § 13 zákona o azylu, za účelem sloučení rodiny, neboť nikomu z jejich příbuzných nebyl udělen v ČR azyl. Rovněž tak nesplňuje podmínky pro udělení tzv. „humanitárního“ azylu podle § 14 téhož zákona; žalovaný přitom posuzoval zejména věk a zdravotní stav žalobkyně, která je zdráva, s ničím se neléčí, nebere žádné léky, nemá žádné zdravotní omezení a nenavštěvuje lékaře. Nejedná se tedy u ní o situaci, pro kterou by bylo zcela nehumánní azyl neudělit.
26. Žalovaný dále neshledal ani splnění podmínek pro udělení tzv. doplňkové ochrany podle § 14a zákona o azylu. Žalovaný se v této souvislosti zabýval otázkou, zda žalobkyni hrozí v případě návratu do vlasti nebezpečí mučení nebo nelidského či ponižujícího zacházení nebo trestání ve smyslu čl. 3 Evropské úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod („Úmluva“) a vycházel přitom z judikatury Evropského soudu pro lidská práva (ESLP).
27. Konstatoval, že pouhá možnost špatného zacházení nemá sama o sobě za následek porušení čl. 3 Úmluvy. Doplňkovou ochranu pak lze udělit pouze tam, kde je nebezpečí mučení a nelidského zacházení či trestání reálně a bezprostředně hrozící, nikoliv tam, kde nastat vůbec nemusí nebo může nastat jedině v případě přidružení se jiných okolností. Žalovaný dále odkázal na rozsudek NSS, sp. zn. 2 Azs 71/2006. Žalovaný nezjistil žádnou skutečnost, ze které by vyplývalo, že by žalobkyně mohla být v Íránu vystavena skutečně hrozícímu nebezpečí vážné újmy podle § 14a odst. 2 písm. b) zákona o azylu. Žalobkyně svůj problém ve vlasti zasadila do roviny politické, neboť je dle svého tvrzení s manželem ve vlasti pronásledována, přičemž jejich život je v ohrožení v důsledku protivládních aktivit jejího manžela. Tvrdila, že po návratu bude zadržena a mučena. Žalovaný odkázal na rozsudek NSS, sp. zn. 2 Azs 71/2006, která se vyjadřovala k pojmu „uprchlík“, a konstatoval, že i přes avizované politické aktivity manžela žalobkyně v rámci jeho „novinářské“ práce nevyplynula z jeho azylového příběhu žádná objektivní skutková okolnost, která by ukazovala na to, že by byl vystaven za svého pobytu v zemi původu vážné újmě podle § 14a odst. 2 zákona o azylu. Žalovaný poté zopakoval, že pokud nebylo možno udělit mezinárodní či doplňkovou ochranu manželce žalobkyně, tím více je takový postup vyloučen u ní.
28. Z aktuálních informací o zemi původu nic nenasvědčuje tomu, že by žalobkyně byla v případě jejího návratu do vlasti jakkoliv postižena za svoji azylovou žádost, problémem dle těchto informací není ani dlouhý pobyt v zahraničí sám o sobě, a i úspěšným žadatelům o azyl věnují íránské orgány jen malou pozornost. Žalovaný k tomu na str. 12 svého rozhodnutí uvedl, že mezinárodní pozorovatelé uvádějí, že íránské orgány mají jen malý zájem stíhat neúspěšné žadatele o azyl kvůli aktivitám mimo tuto zemi, mimo jiné i v souvislosti se žádostmi zdůvodňovanými potřebou ochrany. To zahrnuje vyvěšování komentářů kritizujících vládu v sociálních médiích, neboť rozsáhlé filtrování internetu zajišťuje, že většina Íránců tyto komentáře nikdy neuvidí. To však nijak nezpochybnilo návrhy důkazů žalobce, že k nežádoucímu jednání ze strany íránských státních orgánů vůči novinářům a podobně aktivním lidem nedochází.
29. Žalobkyně dále dle názoru žalovaného nesplňuje ani podmínky pro udělení doplňkové ochrany za účelem sloučení rodiny podle § 14b zákona o azylu.

30. Soud po přezkoumání obsahu napadeného rozhodnutí ve světle uplatněných žalobních bodů a v konfrontaci s obsahem správního spisu, jakož i s obsahem správního spisu manžela žalobkyně, který s danou věcí skutkově souvisí, dospěl k závěru, že žaloba je **důvodná**.
31. V daném případě soud musel vyjít ze skutečností, které posuzoval v řízení o žalobě manžela žalobkyně tímto soudem vedené pod sp. zn. 1 Az 5/2021. V této věci soud vydal rozsudek dne 12. 4. 2021, kterým zrušil rozhodnutí žalovaného o žádosti o mezinárodní ochranu manžela žalobkyně, kterým rovněž nebyla udělena žádná z forem mezinárodní ani doplňkové ochrany.
32. Přestože žalobkyně napadla rozhodnutí žalovaného v plném rozsahu, nijak nerozporovala neudělení mezinárodní ochrany podle § 13 a 14 zákona o azylu, ani neudělení doplňkové ochrany podle § 14b téhož zákona, resp. žádné argumenty k těmto částem napadeného rozhodnutí nevznesla. Soud proto při přezkoumávání napadeného rozhodnutí vycházel zejména z této právní úpravy.
33. Podle § 12 zákona o azylu *[a]zyl se cizinci udělí, bude-li v řízení o udělení mezinárodní ochrany zjištěno, že cizinec*
a) je pronásledován za uplatňování politických práv a svobod, nebo
b) má odůvodněný strach z pronásledování z důvodu rasy, pohlaví, náboženství, národnosti, příslušnosti k určité sociální skupině nebo pro zastávání určitých politických názorů ve státě, jehož občanství má, nebo, v případě že je osobou bez státního občanství, ve státě jeho posledního trvalého bydliště.
34. Podle § 14a odst. 1 téhož zákona *[d]oplňková ochrana se udělí cizinci, který nesplňuje důvody pro udělení azylu, bude-li v řízení o udělení mezinárodní ochrany zjištěno, že v jeho případě jsou důvodné obavy, že pokud by byl cizinec vrácen do státu, jehož je státním občanem, nebo v případě, že je osobou bez státního občanství, do státu svého posledního trvalého bydliště, by mu hrozilo skutečné nebezpečí vážné újmy podle odstavce 2 a že nemůže nebo není ochoten z důvodu takového nebezpečí využít ochrany státu, jehož je státním občanem, nebo svého posledního trvalého bydliště. Co se považuje za vážnou újmu, stanoví odstavec 2 tohoto ustanovení [a] uložení nebo vykonání trestu smrti, b) mučení nebo nelidské či ponižující zacházení nebo trestání žadatele o mezinárodní ochranu, c) vážné ohrožení života civilisty nebo jeho lidské důstojnosti z důvodu svévolného násilí v situaci mezinárodního nebo vnitřního ozbrojeného konfliktu, nebo d) pokud by vycestování cizince bylo v rozporu s mezinárodními závazky České republiky.]*
35. Podle § 3 správního řádu *[n]evyplývá-li ze zákona něco jiného, postupuje správní orgán tak, aby byl zjištěn stav věci, o němž nejsou důvodné pochybnosti, a to v rozsahu, který je nezbytný pro soulad jeho úkonu s požadavky uvedenými v § 2.*
36. Na podkladě zjištěných skutečností učinil soud následující právní závěry.
37. Zásadním sporem mezi účastníky řízení je otázka účelovosti podání žádosti žalobkyně a věrohodnosti výpovědi jejího manžela, od něhož zcela odvíjí své azylové obavy. Žalovaný tvrdí, že azylový příběh manžela žalobkyně není autentický; naopak, je nekonzistentní, vnitřně rozporný a vykazuje celou řadu zásadních nesrovnalostí. I kdyby však žalovaný odhlédl od nevěrohodnosti výpovědi žalobce, i tak by manžela žalobkyně nesplňoval podmínky pro udělení mezinárodní ochrany, neboť přes jeho snahu zasadit svůj azylový příběh do politického kontextu, vyzněla jeho výpověď jako účelová. Manžel žalobkyně naopak tvrdil, že žalovaný cíleně označil jakoukoliv nepřesnost za vnitřní

rozpor nebo účelové tvrzení, a k nalezeným rozporům mu nedal ani možnost se vyjádřit. Manžel žalobkyně se proto v převážné části žaloby zaměřil na vyvracení jednotlivých závěrů žalovaného o rozporech v jeho výpovědi, případně o rozporech mezi jeho výpovědí a výpovědí žalobkyně [viz seznam rozporů (1) až (11) v bodě 21. v rozsudku ve věci manžela žalobkyně, sp. zn. 1 Az 5/2021]. Rozpory kladené k tíži žalobkyně byly tyto:

38. V bodě (1) žalovaný žalobkyni kladl k tíži rozpor, že v pohovoru k žádosti uvedla, že státní složky kontaktovaly její rodiče po jejich vycestování několikrát, dokonce i v době, kdy byl s ní prováděn pohovor, zatímco její manžel uváděl, že jejich rodiny tajná služba po zadržení jeho otce již nekontaktovala. Žalobkyně v žalobě vysvětlila, že o tom, že někdo kontaktoval její rodiče, se její manžel skutečně dozvěděl až u doplňujícího pohovoru, neboť mu to žalobkyně neřekla. Kdyby žalovaný býval provedl doplňující pohovor i s žalobkyní, mohla tuto skutečnost potvrdit, žalovaný však tak neučinil. Dodala, že v rámci jejich vztahu s manželem se zbytečně nezatěžují, proto ani do poslední chvíle o spolupráci jejího manžela se švagrem netušíla. Manžel žalobkyně dále poukázal na to, že kdyby si opravdu celý svůj azylový příběh vymyslel, spíše by se snažil žalobkyni všechny skutečnosti naučit („nabířkovat“), aby žádné rozpory nevznikaly.
39. V bodě (2) a (3) žalovaný uváděl rozpor ohledně doby, kdy se žalobkyně se svým manželem rozhodli podat žádost o mezinárodní ochranu, a kdy žalobkyni její manžel o problému informoval. Žalobkyně uváděla, že to bylo v Dánsku několik dnů před jejich návratem do vlasti. O celé záležitosti jí manžel řekl až na poslední chvíli, když se rozhodli o mezinárodní ochranu požádat. Manžel žalobkyně uváděl, že tomu bylo až několik týdnů poté, co se o popisovaných událostech dozvěděli. Žalobkyni o problému řekl bezprostředně poté, co hovořil se svojí matkou. Manžel žalobkyně v žalobě vysvětlil, že jde o nepochopení ze strany žalovaného. Oba s žalobkyní od počátku tvrdili, že o nastalém problému se dozvěděli několik dnů před jejich odletem domů. Manžel žalobkyně pak citoval položenou otázku a odpověď žalobkyně, z níž dovozuje, že údaj o několika dnech před odletem, se vztahoval k tomu, kdy se dozvěděli o tom, že je jejich návrat nebezpečný. Navíc je jen přirozené, že v jejich situaci několik dnů s podáním žádosti o mezinárodní ochranu váhali, nejdříve se snažili zjistit co nejvíce informací o tom, co se stalo. Manžel žalobkyně žalobkyni o problému okamžitě informoval, jinak by muselo být pro ní zvláštní, že se do vlasti nevrací v plánovaném termínu. Pokud žalobkyně hovořila o tom, že se o problému dozvěděla na poslední chvíli, z protokolu o její výpovědi s ohledem na kontext pořadí otázek vyplývá, že odpovídala na otázku, jak si vysvětluje, že mohli legálně opustit vlast, když krátce před návratem hledali jejího manžela. Žalovaný však nedal žalobkyni možnost se k tomuto jejímu tvrzení dál vyjádřit.
40. Soud k dané věci uvádí, že v případě žalobce zrušil napadené rozhodnutí žalovaného o neudělení mezinárodní ochrany z důvodů, že napadené rozhodnutí bylo vydáno na základě nedostatečně zjištěného skutkového stavu, a dále byli v řízení podstatně porušeny ustanovení o řízení před správním orgánem, pokud jde o ustanovování tlumočnicků nezapsaných do seznamu tlumočnicků Ministerstva spravedlnosti, což mohlo mít za následek nezákonné rozhodnutí o věci samé. Podstatnými důvody pro tyto závěry soudu ve věc žalobce bylo zhodnocení obsahu údajných rozporů, které žalovaný považoval za zcela zjevné, a neautentické, avšak soud shledal důvodnou námitku týkající se nesprávného vyhodnocení výpovědi manžela žalobkyně jako nevěrohodné. Dle názoru soudu z obsahu správního spisu v jeho věci, zejména z obsahů protokolů o jednotlivých pohovorech k jeho žádosti, je zřejmé, že způsob, jakým mu žalovaný kladl otázky ve spojení se skutečností, že pohovory byly vedeny s nutností tlumočení, vedl k řadě nedorozumění, kdy i v rámci

průběhu téhož pohovoru byl manžel žalobkyně žalobce na některé skutečnosti dotazován opakovaně s poznámkou, že neodpovídá nebo nerozumí otázce. Zaznamenané odpovědi si tak v mnoha případech zdánlivě odporovaly, a to i odpovědi na obdobné otázky, které byly položeny bezprostředně před nebo po otázce, jejíž odpověď pak žalovaný manžel žalobkyně přestřel jako rozpornou. Žalovaný přitom tyto nejasnosti v průběhu pohovoru neodstraňoval, a ze způsobu vedení pohovoru se spíše jeví, že již měl předem připravenou verzi hodnocení jeho azylového příběhu, kdy nedostatečně reagoval na následná konkrétní tvrzení či vysvětlení manžela žalobkyně. Vysvětlení, která pak k jednotlivým zjištěným rozporům podal manžel žalobkyně ve společné žalobě s žalobkyní, dle názoru soudu zcela věrohodně připouští i jiné závěry, než které ze stejných skutečností dovodil žalovaný. Některé rozpory ve výpovědi manžela žalobkyně posoudil tak, že spíše poukazovaly na to, že jim žalovaný přikládal větší význam, než ve skutečnosti měly. Pro stručnost soud odkazuje na odůvodnění rozsudku ve věci manžela žalobkyně. Uvedené tvrzené rozpory sami o sobě ani v kontextu dalších vytýkaných nesrovnalostí, dle přesvědčení soudu nijak nečinily výpověď manžela žalobkyně nevěrohodnou v podstatných základech, které tvoří jeho azylový příběh, a sice tvrzení, že pomáhal vytvářet audiovizuální díla s protistátním humorem, po jeho vycestování jej vyhledala tajná služba, prohledala mu kancelář, zabavila počítač a předvedla jeho otce k výslechu, zejména k zjištění určitých informací o manželce žalobkyně. V daném případě šlo dle názoru soudu o nepřesnosti, které mohly být způsobeny jednak tlumočením, což ostatně potvrdil i průběh soudního jednání a nutnost doptávání se, či opakovaného kladení dotazů, jednak tím, že od událostí, o kterých měl manžel žalobkyně vypovídat, do jejich předání do ČR a provádění pohovorů, uplynula již určitá doba, kdy přirozeně může docházet k zapomínání přesných detailů reprodukováných událostí. Navíc manžel žalobkyně společně s žalobkyní v žalobě nabídl zcela věrohodné vysvětlení, které s ohledem na konkrétní formulaci jejich odpovědí v příslušných protokolech a v kontextu s jinými položenými otázkami a odpověďmi, nelze hodnotit bez dalšího jako zcela nevěrohodné.

41. Dále soud v uvedené věci konstatoval, že žalovaný manžela žalobkyně nekonfrontoval s údajnými rozpory v jeho výpovědi tak, aby mohly být namíste dostatečně vysvětleny. Žalovaný tak neučinil ani ve věci žalobkyně. Soud sice musí přisvědčit i argumentu žalovaného, že žalobkyně protokol o pohovoru vlastnoručně podepsala, čímž stvrdil správnost tam uvedených skutečností. Tvrzené rozpory však nebyly takové povahy, že by si zjevně odporovaly nebo by nepřipouštěly či dokonce vylučovaly verzi posléze přestíranou v žalobě.
42. Soud rovněž v řízení o žalobě manžela žalobkyně provedl důkaz čtením textu – opatřeného českého překladu prohlášení pana XY. Po zhodnocení textu soud přisvědčil částečně žalovanému, že tato listina sama o sobě nijak neprokazuje, že manžel žalobkyně je nebo může být v zemi původu pronásledován, resp. že mu hrozí vážná újma a taktéž nekoresponduje s jeho tvrzeními ve správním řízení o jeho opakovaném vyslýchání či vyslýchání jeho rodiny. Současně však ani nevyvrací, že tvrzená spolupráce mezi manželem žalobkyně a jeho švagrem probíhala nebo mohla probíhat, avšak tuto skutečnost žalovaný již dále nijak neověřoval a rovnou listinu jako důkaz nepřijal, aniž by se seznamoval s jejím obsahem, přesto, že mohla být ve prospěch manžela žalobkyně, a tudíž ve prospěch její. V daném kontextu tak soud musel přisvědčit tvrzení žalobkyně, že v její věci nebyl řádně zjišťován skutkový stav (k tomu viz též níže).
43. Pokud žalobkyně dále namítla způsob, kterým jí v řízení byl ustanovován tlumočník, soud i v tomto ohledu přisvědčuje žalobkyni, že v dané věci nebyly formálně splněny všechny

zákonem stanovené podmínky. Žalobkyni totiž byl k provedení pohovoru o žádosti ustanoven tlumočník do jazyka perského, kteří však nebyl zapsán v seznamu tlumočnicků pro tento jazyk. Podle § 24 již neplatného zákona č. 36/1967 Sb., o znalcích a tlumočnících (dále jen „zákon o znalcích a tlumočnících“) [o]rgán veřejné moci může ustanovit znalcem (tlumočnickem) osobu, která není zapsána do seznamu a má potřebné odborné předpoklady pro to, aby podala posudek (provedla tlumočnický úkon) a která s ustanovením vyslovila souhlas,

a) není-li pro některý obor (jazyk) znalec (tlumočník) do seznamu zapsán,

b) nemůže-li znalec (tlumočník) zapsaný do seznamu úkon provést,

c) jestliže by provedení úkonu znalcem (tlumočnickem) zapsaným do seznamu bylo spojeno s nepřiměřenými obtížemi nebo náklady.

44. Usnesení o ustanovení tlumočnicků pro pohovor k žádosti, obsažené ve správním spisu, sice deklaruje, že tlumočník byl ustanoven podle § 24 citovaného zákona, a než provedl tlumočnický úkon, složil též příslušný slib, avšak z tohoto usnesení skutečně není patrné, jak tvrdí žalobkyně, proč, tj. na základě kterého konkrétního z uvedených důvodů žalovaný přistoupil k jeho ustanovení. Soud přitom nijak netvrdí, že žalovaný ustanovil tohoto tlumočnicka bez existence jednoho ze zákonných důvodů, ovšem soud se ztotožnil s názorem žalobkyně, že pokud k takovému kroku správní orgán přistoupí, měl by specifikovat i tomu odpovídající zákonný důvod; v opačném případě by jejich praxe mohla sklouznout k nezákonnému zcela libovolnému ustanovování tlumočnicků a obcházení právní úpravy v této oblasti, která slouží mimo jiné též k zaručení určitého standardu kvality provádění této profese, neboť k jejímu výkonu musí zapsaný tlumočník splnit řadu povinností a doložit řadu náležitostí.
45. Žalovaný sice ve vyjádření k žalobě uvedl, že v Jihomoravském kraji (kde se žalobkyně v průběhu konání pohovoru nacházela) jsou k danému jazyku zapsáni pouze dva tlumočníci, proto lze v případě žalobkyně uvažovat o existenci důvodu pod písm. b) nebo c) citovaného ustanovení, avšak ani z tohoto dodatečného vyjádření žalovaného nevyplývá, zda byl pro žalovaného v danou chvíli nedosažitelný, anebo by provedení tlumočnického úkonu tímto tlumočnickem bylo spojeno s nepřiměřenými náklady, a ve správním spisu z příslušných usnesení o ustanovení tlumočnicka, či jiného úředního záznamu taktéž taková informace nevyplývala. Přitom i z úřední činnosti je soudu známo, že žalovaný takové úřední záznamy v obdobných situacích pořizuje. V daném případě tak skutečnost, že ve věci nebyl žalobkyni ustanoven tlumočník ze seznamu vedeného Ministerstvem spravedlnosti, ale jinou osobou, u které nejsou prověřeny nároky kladené na soudní tlumočnicka, mohla mít vliv na klíčovou část správního řízení o žádosti o mezinárodní ochranu, tj. na průběh a obsah protokolovaných pohovorů s žalobkyní, a tím i vliv na zákonnost napadeného rozhodnutí. Ve spojení se skutečností, že žalovaný nedal žalobkyni možnost nalezené rozpory vysvětlit, lze dojít k závěru, že v případě žalobkyně došlo k porušení jejího procesního práva na tlumočnicka.
46. Ve světle těchto závěrů dále soud přisvědčil i námitce žalobkyně o nedostatečně zjištěném skutkovém stavu. Vzhledem k tomu, že žalovaný se v rámci vedení řízení o žádosti manžela žalobkyně, a ostatně i v jejím řízení, soustředil především na (ne)věrohodnost jejich výpovědí, logicky již nezjišťoval informace o zemi původu, které se vztahují k tvrzením vytvářejícím azylový příběh manžela žalobkyně, a to o postupu státních orgánů nebo jiných subjektů vůči osobám, které spolupracují s demokratickými institucemi jako je například RSE, případně které uplatňují své základní právo na svobodu projevu formou vytváření protistátního humoru a kritiky pomocí audiovizuálních děl a

umísťují je na internet. Bez těchto informací nemohl žalovaný kvalifikovaně posoudit, zda je obava manželů z hrozící vážné újmy opodstatněná, či nikoliv, přičemž oba manželé ve svých řízeních předložili žalovanému též důkazy v podobě odkazů na zprávy, které se týkají zacházení s novináři, aktivisty, či jinak na internetu působícími osobami (např. bloggerů). Žalovaný sice k tomu na str. 12 svého rozhodnutí uvedl, že mezinárodní pozorovatelé uvádějí, že íránské orgány mají jen malý zájem stíhat neúspěšné žadatele o azyl kvůli aktivitám mimo tuto zemi, mimo jiné i v souvislosti se žádostmi zdůvodňovanými potřebou ochrany. To zahrnuje vyvěšování komentářů kritizujících vládu v sociálních médiích, neboť rozsáhlé filtrování internetu zajišťuje, že většina Íránců tyto komentáře nikdy neuvidí. To však nijak nezpochybnilo návrhy důkazů žalobkyně a jejího manžela, že k nežádoucímu jednání ze strany íránských státních orgánů vůči novinářům a podobně aktivním lidem nedochází.

47. Soud dále v souvislosti s věcí manžela žalobkyně též zohlednil informaci o jejich vlasti, konkrétně ze dne 30. 5. 2019 Informace OAMP: Írán, bezpečnostní a politická situace v zemi, podle kterých, že v této zemi je velmi extenzivně uplatňován trest smrti, a to i v případech netýkajících se zabití a nespádajících pod nejzávažnější zločiny mezinárodního práva, dokonce za neurčitě formulované trestné činy, jako „urážka proroka“, „nenávisť vůči bohu“, atd., ale též za „špionáž“, či zpochybňování politiky vůdce země“ a za zločiny proti státu. Ani s touto informací však žalovaný nijak nepracoval a nezabýval se její relevancí k azylovému příběhu manžela žalobkyně, na který od počátku nahlížel jako na smyšlený.
48. I tuto námitku shledal soud důvodnou, a proto bylo potřeba napadené rozhodnutí zrušit.

IV. Závěr a náklady řízení

49. Na základě shora uvedeného dospěl soud k závěru, že napadené rozhodnutí bylo vydáno na základě nedostatečně zjištěného skutkového stavu, a dále byli v řízení podstatně porušeny ustanovení o řízení před správním orgánem, pokud jde o ustanovování tlumočnicků nezapsaných do seznamu tlumočnicků Ministerstva spravedlnosti, což mohlo mít za následek nezákonné rozhodnutí o věci samé (§ 76 odst. 1 písm. b) a c) s. ř. s.). Proto soud napadené rozhodnutí zrušil pro nezákonnost a vady řízení podle § 78 odst. 1 a 4 s. ř. s. a věc vrátil žalovanému k dalšímu řízení. Právním názorem, který vyslovil soud ve zrušujícím rozsudku nebo rozsudku vyslovujícím nicotnost, je v dalším řízení správní orgán vázán (§ 78 odst. 5 s. ř. s.). Podle § 78 odst. 6 s. ř. s. platí, že zrušil-li soud rozhodnutí správního orgánu ve věci, v níž sám prováděl dokazování, zahrne správní orgán v dalším řízení tyto důkazy mezi podklady pro nové rozhodnutí.
50. Výrok o náhradě nákladů řízení je odůvodněn podle § 60 odst. 1 s. ř. s., podle něhož náhrada nákladů řízení přísluší tomu, kdo měl ve věci úspěch. Žalovaný ve věci úspěch neměl, proto mu náhrada nákladů řízení nepřisluší. Žalobce ve věci úspěch měl, avšak náhradu nákladů nepožadoval a žádné náklady řízení nevyplynuly ani ze spisu, proto mu soud náhradu nákladů řízení nepřiznal.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou (více) vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud. Podání kasační stížnosti nemá odkladný účinek.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Případně-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejbližší následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Praha 12. dubna 2021

Mgr. Darina Michorová v. r.
samosoudkyně